

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/11691

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/412/914
Konu : Yazılı soru önergesi

17.03./2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 18/01/2010 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-18741 sayılı yazı,
b) 03/02/2010 tarihli ve 217/491 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Afyonkarahisar Milletvekili Halil Ünlütepe tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/11691 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/410/912

Konu : Yazılı soru önergesi

17.03/2010

Sayın Halil ÜNLÜTEPE
Afyonkarahisar Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/11691 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Soru önergesinde yer alan hususlarla ilgili olarak ayrıntılı açıklamalar içeren ve Bakanlığımızın internet sitesinde de yayımlanan 08/01/2010 tarihli ve 2 sayılı Basın Açıklamamızda;

“Bazı yayın organlarında çıkan Yargıtay üyelerinin seçimiyle ilgili Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nda kriz olduğu, Bakanlığın seçimi yaptırmadığı şeklindeki haberler sebebiyle açıklama yapılması gerekmiştir.

Yargıtay Birinci Başkanlığınca, Yargıtay üyeliğindeki boşalmalar Bakanlığımıza bildirildikçe konu Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nun bilgisine sunulmuş, Yüksek Kurul üyelerinin adaylarla ilgili inceleme yapacağını bildirmeleri üzerine de Kurul üyelerinin çalışmalarının sonuçlanması beklenilmiştir.

Bireysel incelemelerinin tamamlandığını 27 Aralık 2009 Pazar günü bildiren Kurul üyeleri bu tarihten itibaren heyet olarak müzakerelere başlanılmasını talep etmişlerdir.

Bakanlığımızın Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerine isim dayatması veya 11 kişilik kontenjan talebi haberleri gerçeği yansıtmamaktadır.

Adalet Bakanı ve Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Anayasamızın 159’uncu maddesine göre Kurulun 7 asıl üyesi arasındadır. Her Kurul üyesi gibi onların da görüşlerini Kurulla paylaşımlarından daha doğal bir şey olamayacağı açıktır.

Ayrıca 2 Ocak 2010 tarihinde bir Kurul asıl üyesinin yurtdışı seyahatine çıkması sebebiyle Kurul üyeleri yurtdışında bulunan üyenin dönüşüne kadar çalışmalara ara verilmesini istemişlerdir.

Çalışmaların en kısa sürede bitirilmesi için gereken özen ve çaba gösterilmektedir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.”,

İfadelerine yer verilmiştir.

II- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden, Basın Açıklamasında bahsi geçen Kurul asil üyesi yurtdışından döndükten sonra Kurul’un 18/01/2010 tarihli ve 55 sayılı Kararıyla Yargıtay’da boş bulunan otuzdört üyelik için seçim yapıldığı anlaşılmıştır.

III- A- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden, Bakanlığımızca 2003 yılından itibaren adalet hizmetlerinde etkinlik ve verimliliğin artırılması için önemli çalışmalar gerçekleştirildiği; bu çalışmalarla mevzuatın yenilendiği; adalet hizmetlerinin yerine getirildiği alanların fizikî şartlarındaki sorunların büyük oranda çözüldüğü; adliyelerin personel ihtiyacının giderildiği; birçok alanda eğitim çalışması düzenlendiği; adliyelerin bilişim teknolojisiyle donatıldığı; bu ve buna benzer çalışmalarla adalet sisteminin yıllardır ifade edilen sorunlarının büyük oranda giderilmesinin sağlandığı;

Bu dönemde ayrıca, Anayasa Mahkemesinin Hizmet Binasının tamamlandığı; Danıştayın Hizmet Binasının temel atma töreni gerçekleştirildiği; Yargıtaya Hizmet Binası için arsa tahsisi yapıldığı,

Anlaşılmıştır.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

B- Yargı Reformu Stratejisinin “Giriş” Bölümünde de belirtildiği üzere;

Ülkemiz, XXI inci Yüzyıla, hukuk alanında büyük reformları gerçekleştirerek hızlı bir giriş yapmıştır. Avrupa Birliğine üyelik sürecinin hızlandırıcı etkisi yanında, demokratik toplum düzeninin gerektirdiği çağdaş açılımların gerçekleştirilmesi ihtiyacı da yapılan hukuk reformunun en önemli belirleyici nedeni olmuştur.

1999 yılının Aralık ayında yapılan Avrupa Birliği Helsinki Zirvesinde, Avrupa Birliği devlet ve hükümet başkanları, Türkiye’nin, diğer aday ülkelere uygulanan kistasları yerine getirmesi şartıyla Avrupa Birliğinin tam üye adayı olduğunu kabul ve ilân etmişlerdir. Buna bağlı olarak, Avrupa Birliği ile tam üyelik müzakerelerine başlayabilmek için, Türkiye’nin önüne, Kopenhag Siyasî Kriterlerini yerine getirmesini, bir başka deyişle “demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan haklarını teminat altına alan kurumların iyi işletilmesi ve azınlıklara saygı gösterilerek korunması”nı sağlamak amacıyla alınması gereken tedbirler konulmuştur.

Türkiye, 1923 yılında ilân edilen Cumhuriyetle birlikte yüzünü tamamen Batı’ya çevirmiş ve Avrupa Birliği üyeliği yolunda geline nokta, Avrupa Birliği değerlerini tam olarak benimseme ve içselleştirme açısından kararlılığını göstermiştir. Kopenhag Siyasî Kriterlerinin yerine getirilmesi amacıyla atılan adımlar 2004 yılı sonunda meyvesini vermiş ve 17 Aralık 2004 tarihinde Brüksel’de gerçekleştirilen Avrupa Birliği Zirvesinde Türkiye ile Avrupa Birliğine katılım müzakerelerine başlanması kararlaştırılmıştır. Buna bağlı olarak, 3 Ekim 2005 tarihinde Avrupa Birliğinin otuzbeş müktesebat faslı çerçevesinde fiilen katılım müzakerelerine başlanmıştır.

Hırvatistan ve Türkiye ile eşzamanlı olarak yürütülen tam üyelik müzakere çalışmaları, ilk olarak Avrupa Birliği ve Türkiye’nin mevzuatlarının karşılıklı taranması suretiyle gerçekleştirilmiş ve Türkiye’nin mevcut mevzuatının Avrupa Birliğine uyum derecesi tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, özellikle Kopenhag Siyasî Kriterlerinin üyelik müzakerelerinin devam ettiği süreçte de gözlemlenebilmesi amacıyla, Hırvatistan ve Türkiye ile 23 üncü Fasl kapsamında “Yargı ve Temel Haklar” başlığı altında da mevzuat tarama toplantıları düzenlenmiştir. Bu Faslın “tarama sonu raporu” Avrupa Birliği Komisyonu tarafından kabul edilerek üye ülkelere onay için sunulmuş, ancak onay süreci henüz tamamlanmamıştır. Bununla birlikte, Avrupa Birliği yetkililerince Türkiye’nin yargının tarafsızlığı, bağımsızlığı ve etkililiğinin güçlendirilmesine yönelik bir “Yargı Reformu Stratejisi”ni Komisyona sunması gereği önemle dile getirilmiştir.

Türkiye’de yargı alanında son yıllarda yasal ve uygulamaya dönük çok önemli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar bir plâna dayanmaktan ziyade büyük ölçüde acil ihtiyaç duyulan alanlardaki eksikliklerin ortadan kaldırılmasına yönelik olmuştur. Bu nedenle, gelecekte yargı alanında yapılması düşünülen reform çalışmalarının belli bir plân çerçevesinde ve öngörülebilirlik ilkesine göre gerçekleştirilmesi gereksinimi ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, 2007-2013 dönemlerini kapsayan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28/6/2006 tarihli ve 877 sayılı Kararı ile kabul edilen Dokuzuncu Kalkınma Plânı önemli bir belge olma özelliği taşımaktadır. Türkiye’nin yedi yıllık kalkınma stratejisinin belirlendiği bu Plân, Avrupa Birliğine tam üyelik süreci ile de bir paralellik göstermektedir. Söz konusu Plânın 5.6.5. numaralı “Adalet Sisteminin İyileştirilmesi” başlığı altında Türk Adalet Sisteminde son yıllarda sağlanan gelişmelere yer verildikten sonra, bu alandaki eksiklikler tespit edilmiş ve çağdaş bir yargı sisteminin gerekleri vurgulanmıştır. Dokuzuncu Kalkınma Plânı hazırlık çalışmaları çerçevesinde üniversitelerden, yargı kuruluşlarından, sivil toplum örgütlerinden ve Bakanlığımızdan davet edilen katılımcılardan oluşturulan “Adalet Hizmetleri Özel İhtisas Komisyonu” da hazırladığı raporla, Türk yargısının sağlıklı ve çağdaş bir biçimde işlemesine yönelik atılması gereken somut adımları belirlemiştir.

Yargı sisteminin bağımsız, tarafsız ve etkili bir biçimde işletilmesi konusuna 60 ıncı Hükümet Programında da önemli bir yer verilmiştir. Bu bağlamda, bağımsız ve tarafsız yargının adaleti sağlamanın ön şartı olduğu; adalet ve yargı reformu alanındaki çalışmaların kararlılıkla sürdürüleceği; uyuşmazlıkların hızlı, basit, az giderle ve etkin şekilde çözümlenmesini sağlamak ve böylece iş yükünü azaltmak amacıyla özellikle, hukukî uyuşmazlıklarda alternatif çözüm yollarını

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

öngören yasal düzenlemeler yapılacağı, mevcut Hükümet tarafından ilân edilmiştir. Bunun yanında, Avrupa Birliği standartlarına ulaşmak için gerekli mevzuat çalışmalarıyla adli ve idari kapasitenin güçlendirilmesi yolunda çalışmalara devam edileceği hususunda da Hükümet programında taahhütlere yer verilmiştir.

Dokuzuncu Kalkınma Planı ve Adalet Hizmetleri Özel İhtisas Komisyonu Raporunda öngörüldüğü sekliyle, Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılım sürecindeki taahhütleri göz önünde bulundurularak, Bakanlığımız tarafından 2008-2013 yıllarını kapsayacak bir "Yargı Reformu Stratejisi" taslağı hazırlamak üzere bir Komisyon ihdas edilmiştir. Bu Komisyona Bakanlığımız Strateji Geliştirme Başkanlığının yanı sıra birçok birimden yetkililer katılmıştır. Söz konusu strateji taslağı hazırlanırken, öncelikle Türk yargısının, temel hak ve özgürlüklerin korunmasına dayalı olarak bağımsızlık, tarafsızlık ve etkililiğinin sağlanması gibi amaçlar belirlenmiş, daha sonra bu amaçların gerçekleştirilmesine hizmet edecek hedefler tek tek tespit edilmiştir.

Yargı Reformu Stratejisi Taslağı aşağıda belirtilen on amaç altında oluşturulmuştur:

1. Yargı Bağımsızlığının Güçlendirilmesi
2. Yargının Tarafsızlığının Geliştirilmesi
3. Yargının Verimliliği ve Etkililiğinin Artırılması
4. Yargıda Meslekî Yetkinliğin Artırılması
5. Yargı Örgütü Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi
6. Yargıya Güvenin Artırılması
7. Adalete Erişimin Kolaylaştırılması
8. Uyuşmazlıkları Önleyici Nitelikteki Tedbirlerin Etkin Hale Getirilmesi ve Alternatif Çözüm Yolları Geliştirilmesi
9. Ceza İnfaz Sisteminin Geliştirilmesi
10. Ülkemizin İhtiyaçları ve Avrupa Birliği Müktesebatına Uyum Sürecinin Gerektirdiği Mevzuat Çalışmalarına Devam Edilmesi.

Taslağın hazırlanması sırasında ulusal kaynaklar yanında, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve Avrupa Birliğinin bu alandaki müktesebatı da dikkate alınmıştır. Bu çerçevede aşağıda yer alan belgelerden taslağın hazırlanması sırasında önemli ölçüde yararlanılmıştır:

1. Dokuzuncu Kalkınma Planı (Adalet Hizmetleri Özel İhtisas Komisyonu Raporu dâhil),
2. Ulusal Program,
3. 60 ıncı Hükümet Programı,
4. Katılım Ortaklığı Belgesi (26 Şubat 2008),
5. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları,
6. Avrupa Konseyi tavsiye kararları,
7. 23 üncü Fasıl tarama toplantılarına ilişkin belgeler,
8. Birleşmiş Milletler, Bangalore Yargı Etiği İlkeleri (2003/43 sayılı),
9. Birleşmiş Milletler Yargı Bağımsızlığının Temel İlkeleri,
10. Hâkimlerin Rolü, Etkinliği ve Bağımsızlığı Konusunda Avrupa Konseyi Üye Devlet Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı (R(94)12),
11. Avrupa Birliği Komisyonunca Türkiye hakkında hazırlanan ilerleme raporları,
12. Avrupa Birliği Komisyonu uzmanlarınca Türk Yargısı hakkında hazırlanan istişari ziyaret raporları,
13. Bakanlığımızın 2007-2012 yıllarını kapsayan Eylem Planı.

Yargı Reformu Stratejisi, bu belgede yer alan amaç ve hedeflere ulaşılması için yapılması gereken faaliyetleri, takvimi ve gerekli bütçeyi içerecek şekilde hazırlanacak olan bir Eylem Planı ile uygulanacaktır.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Uygulamada esnekliğin sağlanması için Yargı Reformu Stratejisinde belirlenen amaç ve hedeflerin gerçekleşme durumuna göre, gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri de alınarak Bakanlığımızca her yıl revize edilecektir.

C- Yargı Reformu Stratejinin hedefleri arasında yer alan “Yargının Verimliliği ve Etkililiğinin Artırılması” amacına ulaşılması için Yargı Reformu Stratejisi Eylem Plânında da;

1. Adli yargıda istinaf mahkemelerinin faaliyete geçirilmesi,
 2. Birbirine yakın veya iş sayısı az olan adliyelerin en yakın adliyeler ile birleştirilmesi için çalışmaların yapılması,
 3. Belirlenen ilkeler çerçevesinde adliyelerin fizikî kapasitelerinin iyileştirilmesi çalışmalarının sürdürülmesi,
 4. Uluslararası uygulamalar ve ihtiyaç durumu da gözetilerek ihtisas mahkemelerinin yaygınlaştırılması,
 5. Belirlenen yurt dışı temsilciliklerinde adli müşavir görevlendirilmesi,
 6. UYAP’ın tamamlanması ve etkin bir şekilde kullanımının sağlanması,
 7. Elektronik imzanın adli ve idarî birimlerde yaygınlaştırılması,
 8. Yüksek mahkemelerin ilk derece mahkemesi sıfatı ile baktıkları davaların azaltılması,
 9. Tebligat Kanununda değişiklik yapılması,
 10. Hukuk Muhakemeleri Kanununun hazırlanması,
 11. İcra-ıflâs sisteminin etkililiğinin artırılması,
 12. Birliklilik müessesesinin gözden geçirilmesi,
 13. Kamudaki hukuk müşavirlikleri ile kamu ve hazine avukatlarının daha etkin hizmet sunmaları amacıyla yeniden yapılandırılması,
- Hedeflenmiştir.

Ç- Adalet hizmetlerinin etkinlik ve verimliliğinin artırılmasına yönelik bugüne kadar yapılan ve bundan sonra yapılacak tüm bu çalışmalar doğrudan ya da dolaylı olarak Yargıtayı olumlu etkilemektedir.

IV- 2797 sayılı Yargıtay Kanununun;

A- “Tetkik hakimlerin nitelikleri ve atamaları” kenar başlıklı 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında, “Yargıtayda yeteri kadar tetkik hakimi bulunur. Tetkik hakimleri meslekte en az beş yılını fiilen doldurmuş adli yargı hakim ve Cumhuriyet savcıları arasından Birinci Başkanlık Kurulunun görüşü alınarak yetkili Kurulca atanır.”; ikinci fıkrasında, “Atamanın gecikeceği ve tetkik hakimine ihtiyacın zorunlu bulunduğu hallerde boş bulunan tetkik hakimliği kadrolarına, bu kadrolara atanmak niteliğine sahip hakimler ve Cumhuriyet savcıları ilgili kurulca geçici yetki ile görevlendirilebilirler.”;

B- “Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Başyardımcısı ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Yardımcısının nitelikleri ve atamaları” kenar başlıklı 37 nci maddesinde,

“Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Başyardımcısının birinci sınıfa ayrılmış bulunması; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yardımcılarının ise beşinci ve daha yukarı derecelere ulaşmış ve meslekte fiilen en az beş yıl süre ile adli yargı hakimliği veya savcılığı yapmış bulunmaları zorunludur.

Atamanın gecikeceği ve ihtiyacın zorunlu bulunduğu hallerde, boş bulunan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yardımcılarını kadrolarına, bu kadrolara atanma niteliğine sahip hakimler ve Cumhuriyet savcıları yetkili kurulca geçici yetki ile görevlendirilebilirler.”;

C- “Yazı işleri büroları” kenar başlıklı 53 üncü maddesinin beşinci fıkrasında, “Bürolara yapılacak atamalarda ve atanacakların bütün özlük haklarıyla sair işlemlerinde bu Kanunda yazılı istisnalar dışında Devlet Memurları Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.”; ikinci fıkrasında, “Açılan kadrolara ilk kez atanacaklar Yönetim Kurulunca yapılacak açık yarışma sınavı ile belli edilir. Naklen atanacaklar için daire başkanı veya amirinin ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

yazı işleri büroları için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının inhaları göz önünde tutulur.”; üçüncü fıkrasında, “Yarışma sınavında kazananlar başarı sırasına göre bir çizelge ile tespit olunarak en üst derecede kazananlardan başlamak üzere sıra ile atama yapılır.”;

Ç- “Bütçe” kenar başlıklı 54 üncü maddesinde,

“Yargıtay, genel bütçe içinde kendi bütçesiyle yönetilir.

Bütçenin birinci derecede ita amiri Yargıtay Birinci Başkanıdır. Muhasebe İşleri Yargıtay nezdindeki muhasebe teşkilatı tarafından yürütülür. Gider tahakkuk memurluğu görevi, Birinci Başkanın tensip edeceği memurlar tarafından yerine getirilir.

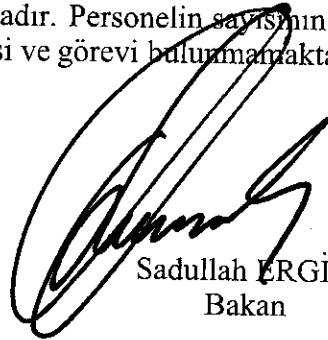
Yasama Organı komisyon ve genel kurullarında Yargıtayı, Birinci Başkanın görevlendireceği Genel Sekreter veya yardımcısı temsil eder.”;

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

V- Yargıtay, yukarıdaki hüküm çerçevesinde, genel bütçe içerisinde kendi bütçesi ile yönetilmektedir. Bu nedenle Yargıtayın çalışma ortamının iyileştirilmesine yönelik malî kaynak, bütçe kanunları ile kendi bütçesi içerisinde yer almakta ve tasarruf yetkisi Yüksek Mahkemede bulunmaktadır. Bununla birlikte, adalet hizmetlerinin yerine getirildiği alanların fizikî şartlarının iyileştirilmesi çalışmaları kapsamında, Yargıtayın fizikî şartlarının iyileştirilmesi amacıyla Yargıtaya Hizmet Binası için arsa tahsisi yapılmıştır. Öte yandan, 2010 Yılı Yatırım Programında Yüksek Mahkemeye Hizmet Binası yapılması hususu yer almakta olup, 2010 Yılı Bütçe Kanununda da malî tahsisat yapılmıştır.

Yargıtay bünyesinde çalışacak hâkimlerin belirlenmesinde ve atanmasında, Bakanlığımızın herhangi bir yetkisi bulunmayıp, atama, Birinci Başkanlık Kurulunun görüşü alınarak Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yapılmaktadır. Personelin sayısının belirlenmesi ve atanması noktasında da Bakanlığımızın herhangi bir yetkisi ve görevi bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan